

Ustawa traci moc z dniem 16.05.2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 80, poz. 432), z wyjątkiem przepisów odnoszących się do zobowiązań alimentacyjnych, które w tym zakresie pozostają w mocy do dnia 17 czerwca 2011 r..

**USTAWA
z dnia 12 listopada 1965 r.**

Prawo prywatne międzynarodowe

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1965 r. Nr 46, poz. 290, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2011 r. Nr 80, poz. 432.

I. Przepisy ogólne

Art. 1.

- § 1. Ustawa niniejsza określa prawo właściwe dla międzynarodowych stosunków osobistych i majątkowych w zakresie prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy.
- § 2. Przepisów ustawy niniejszej nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Polska Rzeczpospolita Ludowa jest stroną, postanawia inaczej.

Art. 2.

- § 1. Jeżeli ustawa przewiduje właściwość prawa ojczystego, obywatel polski podlega prawu polskiemu, chociażby prawo innego państwa uznawało go za obywatela tego państwa.
- § 2. Cudzoziemiec mający obywatelstwo dwóch lub więcej państw podlega, jako prawu ojczystemu, prawu tego z nich, z którym jest najściślej związany.

Art. 3.

Jeżeli ustawa przewiduje właściwość prawa ojczystego, a obywatelstwa danej osoby ustalić nie można albo osoba ta nie ma obywatelstwa żadnego państwa, stosuje się prawo państwa, w którym znajduje się jej miejsce zamieszkania.

Art. 4.

- § 1. Jeżeli prawo obce, wskazane jako właściwe przez ustawę niniejszą, każe stosować do danego stosunku prawnego prawo polskie, stosuje się prawo polskie.
- § 2. Jeżeli obce prawo ojczyste, wskazane jako właściwe przez ustawę niniejszą, każe stosować do danego stosunku prawnego inne prawo obce, stosuje się to inne prawo.

Art. 5.

Jeżeli w państwie, którego prawo jest właściwe, obowiązują różne systemy prawne, prawo tego państwa rozstrzyga, który z tych systemów stosować należy.

Art. 6.

Prawa obcego stosować nie można, jeżeli jego stosowanie miałoby skutki sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 7.

Jeżeli nie można ustalić okoliczności, od których zależy właściwość określonego prawa obcego, albo jeżeli nie można stwierdzić treści właściwego prawa obcego, stosuje się prawo polskie.

Art. 8.

Cudzoziemcy mogą mieć w Polsce prawa i obowiązki na równi z obywatelami polskimi, chyba że ustawa stanowi inaczej.

II. Osoby

Art. 9.

- § 1. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej podlega jej prawu ojczystemu.
- § 2. Zdolność osoby prawnej podlega prawu państwa, w którym osoba ta ma siedzibę.
- § 3. Jednakże, gdy osoba prawna lub fizyczna dokonywa czynności prawnej w zakresie swego przedsiębiorstwa, jej zdolność podlega prawu państwa, w którym znajduje się siedziba tego przedsiębiorstwa.

Art. 10.

Jeżeli cudzoziemiec niezdolny według swego prawa ojczystego dokonał w Polsce czynności prawnej mającej wywrzeć skutek w Polsce, zdolność cudzoziemca podlega w tym zakresie prawu polskiemu, o ile wymaga tego ochrona osób działających w dobrej wierze. Przepisu tego nie stosuje się do czynności prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa spadkowego.

Art. 11.

- § 1. Do uznania osoby zaginionej za zmarłą stosuje się jej prawo ojczyste. To samo dotyczy stwierdzenia zgonu.
- § 2. Jeżeli jednak w sprawie o uznanie cudzoziemca za zmarłego lub o stwierdzenie jego zgonu orzeka sąd polski, stosuje się prawo polskie.

III. Forma czynności prawnej

Art. 12.

Forma czynności prawnej podlega prawu właściwemu dla tej czynności. Wystarcza jednak zachowanie formy przewidzianej przez prawo państwa, w którym czynność zostaje dokonana.

IV. Przedawnienie roszczeń

Art. 13.

Przedawnienie roszczenia podlega prawu właściwemu dla tego roszczenia.

V. Małżeństwo**Art. 14.**

O możliwości zawarcia małżeństwa rozstrzyga w stosunku do każdej ze stron jej prawo ojczyście.

Art. 15.

- § 1. Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu państwa, w którym jest ono zawierane.
- § 2. Jednakże, gdy małżeństwo jest zawierane poza granicami Polski, wystarcza zachowanie formy wymaganej przez prawa ojczyście obojga małżonków.

Art. 16.

Do unieważnienia małżeństwa stosuje się prawo określone w art. 14 i 15.

Art. 17.

- § 1. Stosunki osobiste i majątkowe między małżonkami podlegają ich każdoczesnemu wspólnemu prawu ojczyściemu. Każdoczesne wspólne prawo ojczyście stron rozstrzyga także o dopuszczalności zawarcia, zmiany lub rozwiązania majątkowej umowy małżeńskiej.
- § 2. Stosunki majątkowe wynikające z majątkowej umowy małżeńskiej podlegają wspólnemu prawu ojczyściemu stron z chwili jej zawarcia.
- § 3. W braku wspólnego prawa ojczyściemu małżonków prawem właściwym jest prawo państwa, w którym oboje małżonkowie mają miejsce zamieszkania, a gdy małżonkowie nie mają miejsca zamieszkania w tym samym państwie, właściwe jest prawo polskie.

Art. 18.

Dla rozwodu lub separacji właściwe jest wspólne prawo ojczyście małżonków z chwili wystąpienia z żądaniem rozwodu lub separacji. W braku wspólnego prawa ojczyściemu małżonków właściwe jest prawo państwa, w którym oboje małżonkowie mają miejsce zamieszkania, a gdy małżonkowie nie mają miejsca zamieszkania w tym samym państwie, właściwe jest prawo polskie.

VI. Pokrewieństwo**Art. 19.**

- § 1. Stosunki prawne między rodzicami a dzieckiem podlegają prawu ojczyściemu dziecka.
- § 2. Ustalenie i zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa podlega prawu ojczyściemu dziecka z chwili jego urodzenia. Jednakże uznanie dziecka podlega prawu pań-

stwa, którego dziecko jest obywatelem w chwili uznania. Uznanie dziecka poczętego, lecz jeszcze nie urodzonego, podlega prawu ojczystemu matki.

Art. 20.

Roszczenia alimentacyjne między krewnymi lub powinowatymi podlegają prawu ojczystemu osoby uprawnionej do alimentacji.

Art. 21.

Roszczenia matki przeciwko ojcu dziecka nie pochodzącego z małżeństwa, związane z poczęciem i urodzeniem się dziecka, podlegają prawu ojczystemu matki.

Art. 22.

§ 1. Przyniesienie podlega prawu ojczystemu przyniesiającego.

§ 2. Jednakże przyniesienie nie może nastąpić bez zachowania przepisów prawa ojczystemu osoby, która ma być przyniesiona, o ile dotyczą one zgody tej osoby, zgody jej przedstawiciela ustawowego oraz zezwolenia właściwego organu państwowego, a także ograniczeń przyniesienia z powodu zmiany dotychczasowego miejsca zamieszkania na miejsce zamieszkania w innym państwie.

VII. Opieka i kuratela

Art. 23.

§ 1. Opieka podlega prawu ojczystemu osoby, dla której jest lub ma być ustanowiona.

§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do kurateli. Jednakże dla kurateli do załatwienia poszczególnej sprawy właściwe jest prawo, któremu sprawa ta podlega.

VIII. Własność i inne prawa rzeczowe

Art. 24.

§ 1. Własność i inne prawa rzeczowe podlegają prawu państwa, w którym znajduje się ich przedmiot.

§ 2. Nabycie i utrata własności, jak również nabycie i utrata oraz zmiana treści lub pierwszeństwa innych praw rzeczowych, podlegają prawu państwa, w którym znajdował się przedmiot tych praw w chwili, gdy nastąpiło zdarzenie pociągające za sobą wymienione skutki prawne.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do posiadania.

IX. Zobowiązania

Art. 25.

- § 1. Strony mogą poddać swe stosunki w zakresie zobowiązań umownych wybranemu przez siebie prawu, jeżeli pozostaje ono w związku z zobowiązaniem.
- § 2. Jednakże, gdy zobowiązanie dotyczy nieruchomości, podlega ono prawu państwa, w którym nieruchomość jest położona.

Art. 26.

Jeżeli strony nie dokonały wyboru prawa, zobowiązanie podlega prawu państwa, w którym strony w chwili zawarcia umowy mają siedzibę albo miejsce zamieszkania. Przepisu tego nie stosuje się do zobowiązań dotyczących nieruchomości.

Art. 27.

- § 1. Jeżeli strony nie mają siedziby albo miejsca zamieszkania w tym samym państwie i nie dokonały wyboru prawa, stosuje się:
- 1) do zobowiązań z umowy sprzedaży rzeczy ruchomych lub umowy dostawy - prawo państwa, w którym w chwili zawarcia umowy ma siedzibę albo miejsce zamieszkania sprzedawca lub dostawca;
 - 2) do zobowiązań z umowy o dzieło, umowy zlecenia, umowy agencyjnej, umowy komisji, umowy przewozu, umowy spedycji, umowy przechowania, umowy składu - prawo państwa, w którym w chwili zawarcia umowy ma siedzibę albo miejsce zamieszkania przyjmujący zamówienie, przyjmujący zlecenie, agent, komisant, przewoźnik, spedytora, przechowawca lub przedsiębiorstwo składowe;
 - 3) do zobowiązań z umowy ubezpieczenia - prawo państwa, w którym w chwili zawarcia umowy ma siedzibę zakład ubezpieczeń;
 - 4) do zobowiązań z umowy o przeniesienie praw autorskich - prawo państwa, w którym w chwili zawarcia umowy ma siedzibę albo miejsce zamieszkania nabywca tych praw.
- § 2. Jeżeli nie można ustalić siedziby albo miejsca zamieszkania strony określonej w paragrafie poprzedzającym, stosuje się prawo państwa, w którym umowa została zawarta.
- § 3. Do zobowiązań z umów zawieranych w zakresie przedsiębiorstwa, zamiast prawa państwa, w którym ma siedzibę osoba prawna albo miejsce zamieszkania osoba fizyczna, stosuje się prawo państwa, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa.

Art. 28.

Do zobowiązań z umów giełdowych stosuje się prawo obowiązujące w siedzibie giełdy, chyba że strony dokonały wyboru prawa. Przepis ten stosuje się odpowiednio do zobowiązań z umów zawieranych na targach publicznych.

Art. 29.

Do zobowiązań z umów nie wymienionych w art. 27 i art. 28 stosuje się, jeżeli strony nie dokonały wyboru prawa, prawo państwa, w którym umowa została zawarta.

Art. 30.

Przepisy o prawie właściwym dla zobowiązań umownych stosuje się odpowiednio do zobowiązań z jednostronnych czynności prawnych.

Art. 31.

- § 1. Zobowiązanie nie wynikające z czynności prawnej podlega prawu państwa, w którym nastąpiło zdarzenie będące źródłem zobowiązania.
- § 2. Jednakże, gdy strony są obywatelami tego samego państwa i mają w nim miejsce zamieszkania, właściwe jest prawo tego państwa.
- § 3. Prawo właściwe według przepisów paragrafów poprzedzających rozstrzyga, czy osoba ograniczona w swej zdolności ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym.

X. Stosunki pracy**Art. 32.**

Strony mogą poddać stosunek pracy wybranemu przez siebie prawu, jeżeli pozostaje ono w związku z tym stosunkiem.

Art. 33.

- § 1. Jeżeli strony nie dokonały wyboru prawa, stosunek pracy podlega prawu państwa, w którym strony w chwili powstania tego stosunku mają miejsce zamieszkania albo siedzibę. Jeżeli praca jest, była lub miała być wykonywana w przedsiębiorstwie pracodawcy, rozstrzyga, zamiast jego miejsca zamieszkania albo siedziby - siedziba przedsiębiorstwa.
- § 2. Jeżeli strony nie mają miejsca zamieszkania albo siedziby w tym samym państwie i nie dokonały wyboru prawa, stosuje się prawo państwa, w którym praca jest, była lub miała być wykonywana.

XI. Spadki**Art. 34.**

W sprawach spadkowych właściwe jest prawo ojczyście spadkodawcy z chwili jego śmierci.

Art. 35.

O ważności testamentu i innych czynności prawnych na wypadek śmierci rozstrzyga prawo ojczyście spadkodawcy z chwili dokonania tych czynności. Wystarcza jednak zachowanie formy przewidzianej przez prawo państwa, w którym czynność zostaje dokonana.

XII. Przepisy końcowe**Art. 36.**

Traci moc ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 r. o prawie właściwym dla stosunków prywatnych międzynarodowych (Prawo prywatne międzynarodowe) (Dz.U. Nr 101, poz. 581).

Art. 37.

Pozostają w mocy przepisy szczególne dotyczące przedmiotów unormowanych w ustawie niniejszej.

Art. 38.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1966 r.